

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ ทั้งยังช่วยทำให้พลเมืองของประเทศมีคุณภาพ รู้จักคิด และสร้างสรรค์ อันจะก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่ตนเองและประเทศชาติ ประเทศใดก็ตามที่มีประชากรส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาอย่าง ถูกต้องและทั่วถึง ประเทศนั้นจะประสบผลสำเร็จในทุก ๆ ด้าน เช่น เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม การพัฒนา ประเทศไม่ว่าจะเป็นด้านใดต้องอาศัยกำลังคนที่มีคุณภาพเป็น ปัจจัยสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2526 : 1) การศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาคน ดังนั้นผู้ที่มิบทบาท สำคัญที่สุดในวงการศึกษาก็คือครู วิทยุ สำนธ (2521 : 262) กล่าวว่ครู คือ ผู้ที่มีความสำคัญสูงสุคในการชี้แนะและสั่งสอน ศิษย์ให้เป็นพลเมืองชใดใดก็ได้ ดังนั้นคุณภาพของเขววชน ย่อมขึ้นอยู่กัผู้สอนเป็นประการสำคัญ และกาาณา มชีแสง (2522 : 18-19) กล่าวว่ คุณภาพของการศึกษาของเขววชน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบด้านกาการสอนของครูเป็นอย่างมาก เพราะครู เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกันักเรียน พฤติกรรมกาการสอนที่ดีของครูย่อมจะ ส่งผลให้พฤติกรรมด้านกาเรียนและความประพฤติของนักเรียน ต่าเนินไปในทางที่ดี เพราะฉะนั้นพฤติกรรมของครูนับว่มี ความสำคัญมาก เพราะในกระบวนการเรียนกาการสอน ครูนับว่เป็น ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการต่าเนินกาจัดการเรียนกาการสอน ดังนั้น

ดังนั้นพฤติกรรมการสอนจึงเป็นตัวกำหนดสิ่งต่าง ๆ ในกระบวนการเรียนการสอนได้เป็นอย่างมากในประเด็นนี้ สุข เศษชัย (2525 : 1) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ประกอบด้วยสององค์ประกอบใหญ่ ได้แก่ องค์ประกอบด้านการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน และองค์ประกอบเกี่ยวกับผู้เรียน ซึ่งจากการศึกษาของเกลเซอร์ และราจารัตแมน (สุขวิมล เค้นสุนทร, 2525 : 2 อ้างอิงมาจาก Gleser and Rajaratman, 1972 : 2-3) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นผลมาจากองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ คุณลักษณะของนักเรียน คุณภาพของการจัดการศึกษาในโรงเรียน ความสามารถที่ติดตัวมาแต่กำเนิด รวมทั้งภูมิหลังทางครอบครัวของนักเรียน สมพร สุทัศน์ีย์ (2525 : 202-204) กล่าวถึงองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำ ดังนี้

1) องค์ประกอบด้านตัวนักเรียน สาเหตุที่เกิด

จากองค์ประกอบด้านนี้มีหลายประการ เช่น

1.1) สุขภาพ นักเรียนบางคนสุขภาพไม่ดี มีโรคประจำตัว เมื่อนักเรียนสุขภาพไม่ดีร่างกายจะเกิดความอ่อนเพลีย เกิดอาการง่วงเหงาหาวนอน นิ่งซิม นิ่งหลับ บางคนไม่ยอมเรียนหนังสือเพราะเรียนแล้วไม่รู้เรื่อง

1.2) ปัญหาทางอารมณ์ นักเรียนที่มีปัญหาทางอารมณ์จะเรียนได้ไม่ดี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งอาจมีสาเหตุจากปรับตัวไม่ได้ อารมณ์ของครู และบรรยากาศในการเรียนเกี่ยวกับอารมณ์มาจากบ้าน ความผิดหวังที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ หรือพ่อแม่รักมากเกินไป สาเหตุต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้นักเรียนมีอารมณ์ผิดปกติ เช่น เจ้าอารมณ์ หงุดหงิด เศร้าซิม ไม้แจ่มใส เกลียดกลัวสิ่งต่าง ๆ และเกิดความวิตกกังวลจนเกินเหตุ

1.3 ปัญหาทางด้านสติปัญญา นักเรียนที่มีสติปัญญาสูง หรือมีสติปัญญาปานกลาง ย่อมจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีสติปัญญาต่ำ

2) องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1) บรรยากาศในห้องเรียน บรรยากาศในห้องเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ ถ้าบรรยากาศในห้องเรียนมีการผ่อนคลายไม่ตึงเครียดจนเกินไป นักเรียนจะเรียนได้ดีมีความสุขในการเรียน ถ้าบรรยากาศตึงเครียด ครูเป็นคนเจ้าอารมณ์ เข้มงวดกวดขัน ชอบคุ และทำโทษเมื่อนักเรียนทำผิด และ เข้มงวดจนเกินไป เช่น กำหนดวันส่งงานที่ไม่มีการยืดหยุ่น ให้งานมากเกินไป ไม่ยุติธรรม นักเรียนจะเกิดความรู้สึกไม่อยากเรียนในบรรยากาศแบบนี้ จึงทำให้นักเรียนเบื่อการเรียน

2.2) กฎและระเบียบของโรงเรียน

โรงเรียนบางแห่งมีกฎและระเบียบเข้มงวดเกินไป ทำให้นักเรียนเกิดความอึดอัด เบื่อโรงเรียน

2.3) จำนวนครูไม่พอ ในบางครั้งครูมีงานที่

รับผิดชอบมากเกินไป ทำให้มีเวลาในการเอาใจใส่ต่อนักเรียนน้อยลง คุณภาพด้านการสอนจึงน้อยลงด้วย

2.4) ปัญหาทางครอบครัว ได้แก่ ฐานะทาง

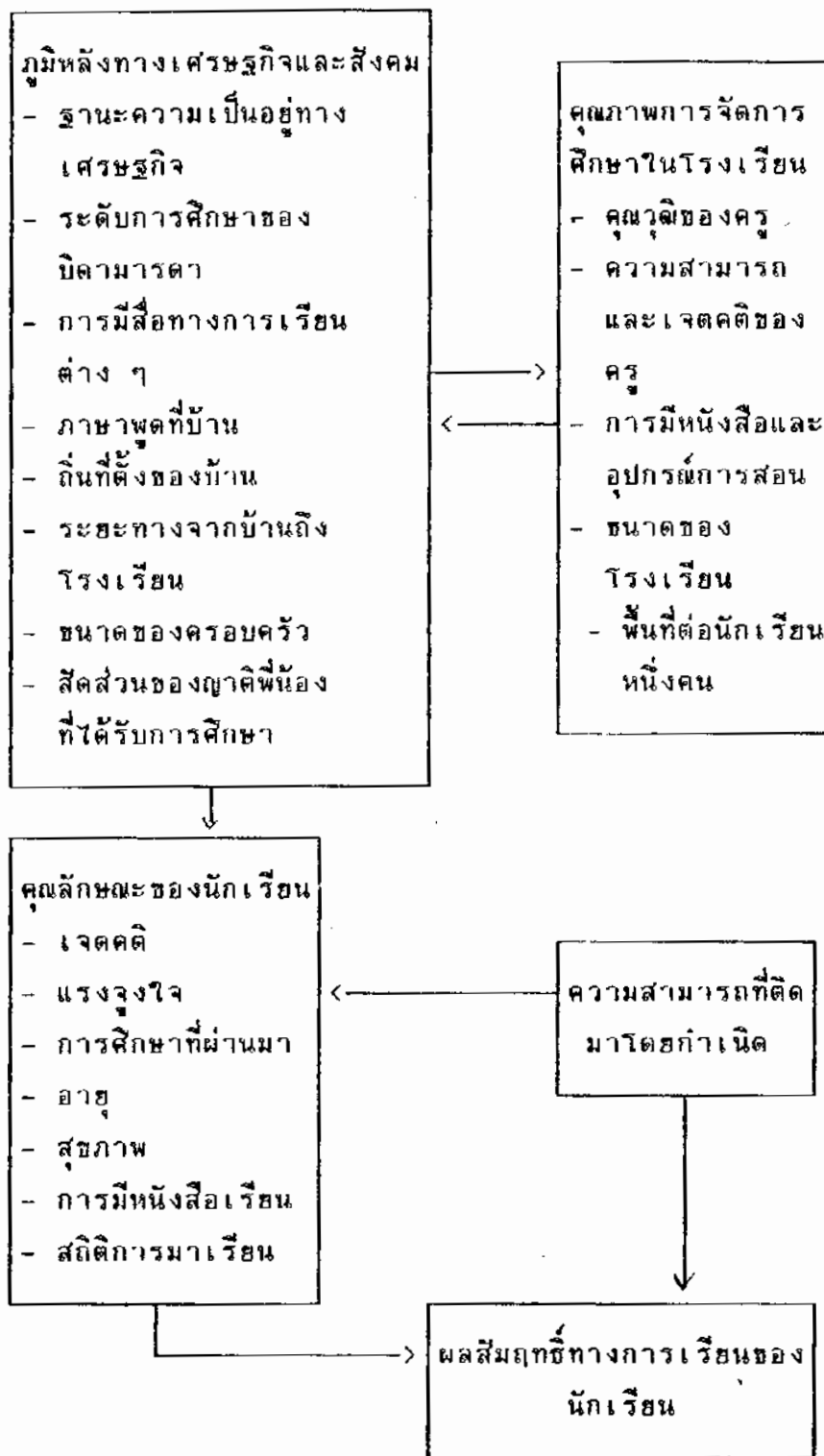
เศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว การเอาใจใส่ดูแลของพ่อแม่ต่อลูก

2.5) สิ่งแวดล้อมในสังคม ได้แก่ สถานที่อยู่

ของนักเรียน สื่อสารมวลชนที่มีอิทธิพลต่อนักเรียน เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2520 : 9-11) ได้รายงานผลการวิจัยประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ของนักเรียนระดับประถมศึกษาไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นผลมาจากองค์ประกอบสี่ประการ คือ คุณภาพของการจัดการศึกษาในโรงเรียน คุณลักษณะของนักเรียน ภูมิหลังทางสังคมของนักเรียน และความสามารถที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบดังกล่าวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน แสดงโดยแผนภาพได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 องค์ประกอบที่กำหนดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2520 : 9-11)

จากภาพประกอบ 1 จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่ได้มีเพียงองค์ประกอบเดียว แต่จะมีองค์ประกอบหลาย ๆ ด้านผสมกัน เช่นเดียวกับการศึกษาของ คาน (Khan, 1969 : 216-221) ซึ่งได้ศึกษาองค์ประกอบทางจิตวิทยา (Affective Domain) ที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเรียนพบว่า องค์ประกอบด้านจิตพิสัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ นิสัยในการเรียน ความวิตกกังวล เจตคติต่อครู แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ ความสนใจในวิชาการ

ในการพัฒนาหลักสูตรนั้น หลักสูตรเป็นหัวใจของการสอน หลักสูตรจะไม่ประสบผลสำเร็จถ้าปราศจากการสอนของครู ดังนั้นครูจึงเป็นตัวจักรสำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ (สุมิตร คุณานุกร, 2518 : 132) เพราะการสอนของครูเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ มีคุณสมบัติและเจตคติตามที่หลักสูตรมุ่งหวังไว้ และการเรียนการสอนจะดำเนินไปอย่างราบรื่นตรงกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้นั้น ครูจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ 3 ประการคือ

- 1) ผู้เรียน
- 2) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน
- 3) บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้

องค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้จะต้องดำเนินไปพร้อม ๆ กัน เนื่องจากพฤติกรรมของครูนับว่ามีความสำคัญมาก เพราะในกระบวนการเรียนการสอน ครูนับว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน พฤติกรรมของครูจึงเป็นตัวกำหนดสิ่งต่าง ๆ ในกระบวนการเรียนการสอนได้เป็นอย่างมาก

เนื่องจากการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ครูกับนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันอยู่ตลอดเวลา เจตคติของนักเรียนย่อมมีต่อพฤติกรรมการสอนของครู ซึ่งจะส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงหรือต่ำ ขึ้นอยู่กับเจตคติของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของครู

นอกจากนี้ด้านคุณภาพของผู้เรียนก็เป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาทุกระดับในระบบการศึกษา จะเห็นได้ว่ารัฐบาลพยายามเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน และเพื่อให้นักเรียนได้เกิดการพัฒนาในทุกด้าน จึงจัดประสบการณ์เรียนรู้ไว้ 5 กลุ่มประสบการณ์ ดังนี้

- 1) กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้
- 2) กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
- 3) กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย
- 4) กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ
- 5) กลุ่มประสบการณ์พิเศษ

จากกลุ่มประสบการณ์ทั้ง 5 กลุ่มดังกล่าวแล้ว ในกลุ่มทักษะพื้นฐานซึ่งประกอบด้วยวิชาภาษาไทย และวิชาคณิตศาสตร์ เป็นวิชาที่เป็นสื่อในการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ว่าด้วยกระบวนการแก้ปัญหาของชีวิตและสังคม (คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2531 : บทหน้า-6)

จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ตั้งแต่ปี 2530-2534 ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในปี พ.ศ. 2530 ได้คะแนนร้อยละ 57.48, 42.52, 43.66 ตามลำดับ ในปี พ.ศ. 2531 ได้คะแนนร้อยละ 59.36, 47.75, 51.55 ตามลำดับ ในปี พ.ศ. 2532 ได้คะแนนร้อยละ 61.77, 53.38, 51.41 ตามลำดับ

ในปี พ.ศ. 2533 ได้คะแนนร้อยละ 72.43, 55.84, 53.63 ตามลำดับ ในปี พ.ศ. 2534 ได้คะแนนร้อยละ 59.84, 51.88, 56.57 ตามลำดับ ซึ่งสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างต่ำ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี, 2535 : 1)

จากที่กล่าวมาแล้วทำให้ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาว่าคุณลักษณะนักเรียน เจตคติที่นักเรียนมีต่อพฤติกรรมการสอนของครู มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหรือไม่

เอกสารเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของนักเรียน

คุณลักษณะของนักเรียนเป็นมโนทัศน์ที่ซับซ้อน ราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 248) ได้ให้ความหมายของคำ คุณลักษณะ ไว้ว่าคุณลักษณะหมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งที่ชี้ให้เห็นความดีหรือลักษณะประจำ กู๊ด (Good, 1959 : 91) ได้ให้ความหมายของคำ คุณลักษณะ ไว้ว่า คุณลักษณะหมายถึง สิ่งที่กำหนดเป็นบุคลิกลักษณะหรือแบบสำคัญของบุคลิกลักษณะที่ทำให้บุคคลมีลักษณะเฉพาะ แตกต่างกัน ซึ่งส่วนประกอบที่สำคัญของบุคลิกลักษณะที่ทำให้บุคคลมีลักษณะเฉพาะ แตกต่างกันได้แก่ อุปนิสัย เจตคติ ค่านิยม ตลอดจนความรู้สึกต่าง ๆ ดังนั้นพอสรุปได้ว่า คุณลักษณะ หมายถึง อุปนิสัยเฉพาะตัวบุคคลที่เป็นสิ่งกำหนดเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกให้ผู้อื่นประจักษ์ได้

สำหรับคุณลักษณะของบุคคล ออลพอร์ต (Allport) และ แคทเทล (Cattell) ได้ให้ความสนใจศึกษาจนกำหนดเป็นทฤษฎีบุคลิกลักษณะเกี่ยวกับคุณลักษณะไว้ดังนี้

ออลพอร์ต (Allport, 1955) ได้เสนอทฤษฎีบุคลิกภาพโดยเน้นว่าคุณลักษณะเฉพาะของบุคคลเป็นตัวนำไปสู่บุคลิกภาพ (A trait approach to personality) และเชื่อว่าสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัจจุบันของบุคคลมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล และเชื่อว่าพฤติกรรมเกิดจากแรงจูงใจหรือแรงขับของคุณลักษณะเฉพาะของบุคคล ซึ่งเป็นตัวผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ โดยกล่าวได้ว่า พฤติกรรมเป็นกระบวนการทำงานของคุณลักษณะต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นภาพรวมของบุคคลคือบุคลิกภาพ โดยเขาได้ให้คำนิยามของบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพคือสิ่งที่คนเป็นคนนั้นจริง ๆ (What a man really is?) ซึ่งหมายถึง บุคลิกภาพคือระบบการแปรพลังซึ่งอยู่ภายในตัวบุคคล เป็นหลักการของระบบทางกายและจิตที่มีพลังในตัวบุคคล ซึ่งกำหนดการปรับตัวเป็นเอกลักษณ์ต่อสิ่งแวดล้อม

จากแนวความคิดของออลพอร์ตพอสรุปได้ว่า คุณลักษณะคือสิ่งที่มีความเฉพาะที่มีอยู่ในตัวบุคคล อันรวมเป็นบุคลิกภาพของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ไม่เหมือนกับบุคคลอื่น ดังนั้นกล่าวได้ว่า บุคลิกภาพ (Personality) คือ ลักษณะการกระทำบางอย่างที่เป็นเรื่องเฉพาะเจาะจงและอยู่ภายในตัวบุคคล ส่วนคำว่า คุณลักษณะ (Traits) เป็นสิ่งที่ใช้กับพฤติกรรมบางอย่างของบุคคล ในลักษณะของการถูกประเมินคุณค่าโดยใช้คำว่าดีหรือเลว คุณลักษณะเป็นบุคลิกภาพที่ได้รับการประเมินแต่บุคลิกภาพไม่ใช่สิ่งที่จะนำมาประเมิน

ออลพอร์ต ได้แบ่งองค์ประกอบที่เป็นโครงสร้างของบุคลิกภาพ ได้แก่ คุณลักษณะ ชนิดของคุณลักษณะ การทำหน้าที่ของคุณลักษณะ เจตนาารมณ์และตนเอง ซึ่งได้กล่าวถึงลักษณะต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1) คุณลักษณะ (Traits) เป็นตัวกำหนดแนวโน้มหรือความโอนเอียงในการตอบสนองและเป็นสิ่งชี้ว่าพฤติกรรมโดยสังเกตได้จากพฤติกรรมที่ปรากฏออกมา (Overt behavior) ซึ่งสรุปได้ว่า คุณลักษณะคือศูนย์กลางของระบบจิตประสงค์ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะและลักษณะพิเศษของแต่ละคน ทำให้มีความสามารถจะตอบสนองต่อสิ่งเร้าให้เกิดความสมดุล

2) ชนิดของคุณลักษณะ (Type of traits) แบ่งเป็น 2 ชนิดคือ

2.1) คุณลักษณะสามัญ (Common traits) คือ ลักษณะบุคลิกภาพที่เหมือนกับคนอื่น ๆ ที่สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ เช่น ลักษณะบุคคลที่อยู่ในวัฒนธรรมเดียวกัน อันได้แก่ ค่านิยมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และศาสนา

2.2) คุณลักษณะเฉพาะตัว (Personal disposition traits) คือ ลักษณะของบุคคลที่ไม่สามารถจะเปรียบเทียบกันได้ เช่น การควบคุมอารมณ์ ความรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจหรือเรื่องมนุษยธรรม ความเมตตากรุณา ตลอดจนความสนใจหรือเจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ

3) การทำหน้าที่ของคุณลักษณะ (Functional of traits) คือ การแสดงให้เห็นถึงสิ่งเร้าต่าง ๆ กันที่มาเร้าทำให้คุณลักษณะมีการจัดกระทำหน้าที่ต่าง ๆ เพื่อตอบสนองอย่างสมดุล เช่น บุคคลที่มีคุณลักษณะชอบออกสังคมก็จะเป็นคนที่ชอบการแสดงตัวและสร้างความเด่นเพื่อให้เกิดการติดต่อกับคนอื่น

4) เจตนาธรรมณ์ (Intentions) คือ ความตั้งใจของบุคคลที่จะก้าวไปข้างหน้าหรือการแสวงหาเพื่ออนาคตอันเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ได้แก่ ความหวัง ความปรารถนา ความทะเยอทะยาน ความใฝ่ฝัน และการวางแผน เป็นต้น

5) ตนเอง (The Proprium of self) คือ ลักษณะเฉพาะของบุคคล หมายถึง เป็นสิ่งรวมทุกสิ่งทุกอย่างของ บุคลิกภาพ ซึ่งลักษณะเฉพาะของบุคคลด้านนี้เกิดจากการพัฒนาการ ที่ต่อเนื่องตั้งแต่วัยทารกจนถึงชีวิต

ดังนั้น ตามทฤษฎีของฮอลพอร์ตพอสรุปได้ว่า คุณลักษณะ (Traits) คือ ส่วนหนึ่งี่รวมเป็นบุคลิกภาพ (Personality) ของบุคคล และเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่ทำให้บุคคลมีความแตกต่างกัน สำหรับคุณลักษณะเฉพาะนั้นสามารถประเมินได้ในด้านดี และไม่ดี ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของบุคคล โดยดูจากผล ของพฤติกรรมที่ได้กระทำหรือแสดงต่อสิ่งเร้า

ส่วน แคทเทล (Cattell, 1983) ได้สร้างทฤษฎี บุคลิกภาพโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analytic Theory) ผลจากการวิเคราะห์ได้กลุ่มบุคลิกภาพของบุคคล เป็น 2 กลุ่มคือ คุณลักษณะพื้นผิว (Surface traits) และคุณลักษณะ ต้นตอ (Source traits) ซึ่งแคทเทลได้ให้ความหมายของ บุคลิกภาพว่า บุคลิกภาพหมายถึงสิ่งที่ช่วยให้เรากำหนดได้ว่าบุคคล จะแสดงพฤติกรรมอย่างไรในสถานการณ์ที่กำหนดให้และบุคลิกภาพ เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทั้งหมดของบุคคลทั้ง เป็นพฤติกรรมที่เปิดเผย และไม่เปิดเผย ทั้งนี้เขาได้กล่าวถึงพฤติกรรมของบุคคลว่าขึ้นอยู่กับคุณลักษณะ (traits) ของแต่ละคนด้วย โดยเขาได้ให้ความหมายของคุณลักษณะว่า คุณลักษณะ หมายถึง สิ่งที่มีอยู่อย่างถาวร ในตัวบุคคล และกำหนดปฏิกิริยาอันกว้างขวางในการตอบสนอง โดยเขาได้แบ่งคุณลักษณะออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1) คุณลักษณะทางความสามารถ (Ability traits) คือ ทักษะของบุคคลในการจัดการกับความซับซ้อน ของสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น ได้แก่ สติปัญญา

2) คุณลักษณะทางอารมณ์ (Temperament traits) คือ แนวโน้มต่าง ๆ ที่เป็นรูปแบบของแต่ละคน ได้แก่ ลักษณะการเป็นคนอารมณ์หงุดหงิด อารมณ์เสีย หรืออารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย

3) คุณลักษณะการแปรพลัง (Dynamic traits) คือ แรงจูงใจและความสนใจของบุคคล ได้แก่ ลักษณะการมีความทะเยอทะยาน และการสนใจต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ

นอกจากนี้แคทเทลได้แบ่งกลุ่มของคุณลักษณะของบุคคล เป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มคุณลักษณะสามัญ (Common traits) และ กลุ่มคุณลักษณะเอกลักษณ์ (Unique traits) คุณลักษณะสามัญ คือ คุณลักษณะต่าง ๆ ที่มีอยู่ในบุคคลทั่วไป เช่น สติปัญญา ความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นต้น ส่วนคุณลักษณะเอกลักษณ์ คือ คุณลักษณะที่เป็นเฉพาะของแต่ละบุคคล เช่น ความสนใจต่อสิ่งเร้าเฉพาะอย่าง สำหรับการศึกษาบุคลิกภาพนั้น เขาได้เห็นว่า บุคลิกภาพของคนเราขึ้นอยู่กับคุณลักษณะต้นตอ (Source traits) และคุณลักษณะพื้นผิว (Surface traits)

คุณลักษณะต้นตอ (Source traits) เป็นองค์ประกอบที่ควบคุมการแปรเปลี่ยนของคุณลักษณะพื้นผิว และจะควบคุมพฤติกรรมทำให้บุคคลมีข้อมูลเพียงพอในการตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ

คุณลักษณะพื้นผิว (Surface traits) เป็นคุณลักษณะที่เป็นพฤติกรรมที่สังเกตเห็นชัดเจน แต่แคทเทลได้เน้นศึกษาเฉพาะคุณลักษณะต้นตอ เพราะเป็นตัวควบคุมพฤติกรรมและควบคุมการแปรเปลี่ยนของคุณลักษณะพื้นผิว ซึ่งผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะต้นตอนั้น ได้คุณลักษณะที่สำคัญ 16 องค์ประกอบดังนี้

- 1) องค์ประกอบ A คือ ชอบออกสังคม-เก็บตัว
(Sezia-Affectia)
- 2) องค์ประกอบ B คือ สติปัญญาสูง-สติปัญญาต่ำ
(Low-High Intelligence)
- 3) องค์ประกอบ C คือ อารมณ์มั่นคง-อารมณ์อ่อนไหว
(Low-High Ego Strength)
- 4) องค์ประกอบ E คือ รักษาสិทธิของตน-อ่อนน้อมถ่อมตน
(Submissiveness-Domina)
- 5) องค์ประกอบ F คือ ทำตนตามสบาย-สุขุมมีสติ
(Desurgency-Surgency)
- 6) องค์ประกอบ G คือ มีธรรมะ-ชอบสะดวกสบาย
(Low-High Super Ego)
- 7) องค์ประกอบ H คือ กล้าหาญ-อาย (Threctia-Parmia)
- 8) องค์ประกอบ I คือ จิตใจอ่อนไหว-จิตใจมั่นคง
(Harria-Premsia)
- 9) องค์ประกอบ L คือ จิตใจหวาดระแวง-ไว้วางใจ
(Alaxia-Protension)
- 10) องค์ประกอบ M คือ สร้างความฝัน-ท้อถอย
(Praxemia-Autia)
- 11) องค์ประกอบ N คือ ฉลาดมีเล่ห์เหลี่ยม-มั่นคงเปิดเผย
(Naivety-Shrewdness)
- 12) องค์ประกอบ O คือ จิตใจหวาดหวั่น-จิตใจสงบ
(Self-Esteem Guilt Proneness)
- 13) องค์ประกอบ Q คือ นักทดลอง-นักอนุรักษ์
(Consenatism-Radicalism)

14) องค์ประกอบ Q คือ พึ่งตนเอง-พึ่งกลุ่ม (Self-Sufficient Group Dependent)

15) องค์ประกอบ Q คือ ความคุมตนเอง-ไม่มีภูมิกษณะ (Weak-Strang Self Sentiment)

16) องค์ประกอบ Q คือ อารมณ์ตึงเครียด-ผ่อนคลาย (Low-High Ergio Tension)

จากทฤษฎีของแคทเทล (Cattell) พอสรุปได้ว่า
คุณลักษณะของบุคคลเป็นลักษณะเฉพาะที่เป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ
ที่ทำให้บุคคลมีความแตกต่างกันและการที่บุคคลจะมีพฤติกรรมที่ดี
และไม่ดีนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะที่ถาวรซึ่งเกิดจากคุณลักษณะต้น
ตอ อันเป็นตัวแปรที่แสดงพฤติกรรมเฉพาะของบุคคล

จากที่กล่าวมาแล้ว ทำให้ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาว่าคุณลักษณะ
ของนักเรียน ซึ่งได้แก่ เจตคติต่อการเรียน ความวิตกกังวล ความ
รับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความมีวินัยในตนเอง

เอกสารเกี่ยวกับเจตคติต่อการเรียน

บราวน์ และโฮลท์ซแมน (Brown and Holtzman, 1976 : 5) พบว่าเจตคติต่อการเรียนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่าตัวแปรด้านจิตวิทยาอื่น ๆ และมีผู้ให้ความหมายของ "เจตคติ" ไว้ดังนี้ ราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 235) ได้ให้ความหมาย คำว่า เจตคติ หมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง กูด (Good, 1959 : 48) ให้ความหมายว่า เจตคติ หมายถึง ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจเป็นการเข้าหา หรือต่อต้านสถานการณ์บางอย่าง บุคคลหรือสิ่งใด ๆ อนาสตาซี (Anastasi, 1968 : 80) ได้ให้ความหมายคำว่า เจตคติ หมายถึง ความโน้มเอียงที่บุคคลจะมี

ปฏิกิริยาตอบสนองสิ่งเร้าที่กำหนดให้ในทางที่ชอบหรือไม่ชอบ เรา
สังเกตเจตคติโดยตรงไม่ได้ แต่สรุปพาดพิงจากพฤติกรรมที่แสดง
ออกทางภาษาและไม่ใช้ภาษา เคนเลอร์ (Kendler, 1974 : 617)
ได้ให้ความหมายคำว่า เจตคติ หมายถึง ความพร้อมของแต่ละ
บุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสังคมครอบครัว
หรือแนวโน้มในการที่จะแสดงพฤติกรรมในทางที่สนับสนุน หรือต่อ
ด้านประสพการณ์บางอย่างบุคคล สถาบัน หรือแนวคิดบางอย่าง
การแสดงออกในลักษณะพึงพอใจเรียกว่า เจตคติทางบวก และ
การแสดงออกในลักษณะที่ไม่พอใจเรียกว่า เจตคติทางลบ และ
เมื่อได้เกิดขึ้นแล้วจะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

ทฤษฎีของเจตคติ

สร้อย พิศาลบุตร (2528 : 150-152) ได้สรุป
ทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติของนักการศึกษาและนักจิตวิทยาไว้หลายคน
และกล่าวว่าทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติที่ยอมรับและนิยมใช้กันในปัจจุบัน
มี 2 ทฤษฎี ได้แก่

1) ทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติที่มีหลายส่วนประกอบ
(Multi-Component View of Attitude) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า
เจตคติประกอบด้วยสามส่วนคือ

1.1) ด้านพุทธิ (Cognition) หมายถึง
ความคิดเห็นหรือความเชื่อ (Opinion or Belief) ที่บุคคล
หนึ่งมีต่อบุคคลอื่น หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์
หนึ่ง

1.2) ความรู้สึกด้านวิภาพ (Affect)
หมายถึง ความรู้สึกหรือการประเมินค่า (Feeling or

Evaluation) ของบุคคลหนึ่งที่มีต่อบุคคลอื่น หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง

1.3) ความตั้งใจในการกระทำ (Conation) หมายถึง เจตนาต่าง ๆ ทั้งทางด้านพฤติกรรมและด้านการกระทำ ที่บุคคลแต่ละคนมีอยู่และเป็นแนวทางที่จะใช้ปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่งต่อบุคคลอื่นหรือสิ่งอื่น ๆ หรือสถานการณ์อื่น ๆ

2) ทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติที่มีส่วนประกอบเดียว (Uni-Component View of Attitude) ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่าความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลนั้น ๆ เพียงอย่างเดียวที่ควรจะเรียกว่าเป็นเจตคติของบุคคล ส่วนความรู้ ความคิดหรือความตั้งใจในการกระทำนั้นไม่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย

จากความหมายของบุคคลดังกล่าว พอสรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก หรือความคิดเห็น หรือทำที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเป็นสถานการณ์บุคคลหรือสิ่งของทั้งในทางบวกและในทางลบ ดังนั้นเจตคติในการเรียนจึงหมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น หรือทำที่บุคคลมีต่อการเรียนทั้งในทางบวกและในทางลบ

เอกสารเกี่ยวกับความวิตกกังวล

ซูซีฟ อ่อนโคกสูง (2516 : 7) ให้ความหมายความวิตกกังวลไว้ว่าหมายถึง สภาพทางอารมณ์ของบุคคลที่แสดงถึงความไม่สบายใจ ตึงเครียด หรือเกิดความกลัวเมื่อมีสิ่งเร้าทำให้เกิดความรู้สึก หรืออยู่ในสภาพของอารมณ์ดังกล่าว บุคคลจะแสดงอาการหม่นหมอง เศร้าซึม เกร็งเกรיסด หงุดหงิด กังวลใจ และ จีระ เจริญสุขวิมล (2527 : 10) ให้นิยามไว้ว่าความวิตกกังวลนั้น จัดได้ว่าเป็นความกลัวชนิดหนึ่ง แต่ความกลัวนี้หา

สาเหตุไม่ได้ ผู้ที่มีความวิตกกังวลจะมีความรู้สึกไม่สบายใจ
 ซอมนิดมาก

ประมวล ลีคตินสัน (2511 : 110-112) ได้รวบรวม
 และสรุปทฤษฎีความวิตกกังวลของ ฟรอยด์ (Freud)
 ฮอร์นีย์ (Horney) และซัลลิแวน (Sullivan) ไว้ว่า ฟรอยด์
 กล่าวว่า ความวิตกกังวลของเด็กเกิดขึ้นอันเนื่องมาแต่ความกลัว
 ว่าจะถูกพลัดพรากจากแม่ ทั้งนี้สัมพันธ์โยงถึงสาเหตุดั้งเดิมคือ
 ความกลัวพ่ออันเนื่องมาจากปมออติปัส แต่ฮอร์นีย์ กล่าวว่า
 ความวิตกกังวลเรื่องแรกเกิดจากการช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ในยามที่
 ต้องเผชิญกับโลกที่ประกอบด้วยความเป็นมิตร ไร้ความยุติธรรม
 และไม่พึงปรารถนา และยามที่ต้องเผชิญกับสิ่งแวดล้อมซึ่งกีดขวาง
 ไม่ให้เด็กใช้ความพยายามที่จะเป็นตัวของตัวเอง ภาวะที่ขัดขวาง
 ความเจริญเติบโต โดยอิสระของเด็กนั้นไม่ใช่เกิดจากผู้ใหญ่ที่ดู
 หรือกระทำรุนแรงเอาภัยกับเด็กเหล่านั้น แต่อาจเกิดขึ้นได้เมื่อผู้ใหญ่
 หมกมุ่นอยู่แต่ปัญหาของงานหรือความวิตกกังวลของตน จนกระทั่งไม่มี
 เวลาให้แก่การสังเกต วัันรู้และสนับสนุนให้กำลังใจเด็ก สำหรับ
 ซัลลิแวน กล่าวว่า ความวิตกกังวลจะเกิดขึ้นจากความไม่เห็นดี
 เห็นชอบจากบุคคลสำคัญในชีวิตของเด็ก เมื่อผู้ที่มีความสำคัญต่อ
 ชีวิตของเด็กมีเจตคติต่อเด็กอย่างไร เด็กก็จะมีเจตคติตนเอง
 เดียวกันนั้นต่อตนเอง เพราะเขาเชื่อว่า เด็กจะตีราคาตนเอง
 ตามที่ผู้อื่นคิดและรู้สึกเกี่ยวกับเด็ก

จากที่กล่าวมาดังกล่าว พอสรุปได้ว่า ความวิตกกังวล
 เป็นสภาพทางอารมณ์ของบุคคลที่แสดงถึงความรู้สึกไม่สบายใจ มี
 ความกลัวหาสาเหตุไม่ได้

เอกสารเกี่ยวกับความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะที่ดีประการหนึ่ง ที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นในเด็ก เพราะการที่บุคคลมีความรับผิดชอบ ย่อมก่อให้เกิดประสบความสำเร็จในการเรียน ในเรื่องความรับผิดชอบ มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ฟังก์ และแวนแนลส์ (Funk and Wagnalls, 1974 : 1073) ให้ความหมาย ความรับผิดชอบว่า หมายถึง การแสดงออกถึงความรับผิดชอบ ในการกระทำของตน มีความซื่อสัตย์ไว้ใจได้ สามารถทำหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังหมายถึงความ สามารถในการตอบสนองต่อหน้าที่หรือข้อตกลงที่ตั้งไว้ตามอุดมคติ กฎของศีลธรรมและหลักธรรมอีกด้วย ชวาล แพรัตกุล (2514 : 33) ให้ความหมายของความรับผิดชอบในรูปของพฤติกรรมไว้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความสนใจ ความตั้งใจที่จะทำงานและ ติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จลุล่วง ไปด้วยดี ซอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปทั้งในด้านที่เป็นผลดี และผลเสียโดยแสดงออกในรูปการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังอย่างมีจุดหมาย เพื่อให้ได้รับผลสำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย ชานาญ นิตาวิรัตน์ (2524 : 53) ให้ความหมาย ไว้ว่าความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับรู้และสำนึกในการกระทำของตน ซอมรับผลแห่งการกระทำของตนด้วยความเต็มใจ ไม่ว่าจะ เป็นผลดีหรือผลร้าย ไม่ว่าจะกระทำผิดหรือกระทำถูกไม่ปิดความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่น

จากที่กล่าวมาดังกล่าว พอสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การแสดงออกถึงความรับผิดชอบในการกระทำของตน ซอมรับผลการกระทำด้วยความเต็มใจ

เอกสารเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง

วินัยในตนเอง เป็นคุณลักษณะหนึ่งของบุคคลที่มีผู้ให้ความหมายไว้หลายคน เช่น กูด (Good, 1959 : 176) ให้ความหมายว่า วินัยในตนเองหมายถึงการบังคับควบคุมพฤติกรรมของบุคคล ไม่ใช่บังคับโดยใช้อำนาจภายนอก หากหมายถึงการบังคับโดยใช้อำนาจภายในบุคคลนั้นเอง และเป็นอำนาจอันเกิดจากการเรียนรู้หรือยอมรับในคุณค่าอันใดอันหนึ่ง ไม่ทำให้บุคคลสามารถบังคับพฤติกรรมของตนเองได้ อิงลิช และอิงลิช (English and English, 1958 : 487) ให้ความหมายว่า วินัยในตนเองหมายถึง ลักษณะการนำตนเอง ควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามความตั้งใจ ดวงใจ เนตรโรจน์ (2527 : 100) ได้ให้ความหมายของวินัยในตนเองไว้ว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวังไว้ แต่ทั้งนี้จะต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นผลให้เกิดความยุ่งยากแก่ตนในอนาคต และจะต้องเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและผู้อื่น โดยไม่ขัดต่อระเบียบของสังคม และไม่ขัดสิทธิของผู้อื่น ดวงใจ เนตรโรจน์ ยังกล่าวอีกว่า บุคคลที่วินัยในตนเองจะต้องมีคุณลักษณะดังนี้

- 1) มีความรู้ลึกซึ้งรับผิดชอบ
- 2) มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- 3) มีความตั้งใจ
- 4) มีความอดทน
- 5) มีความเป็นผู้นำ
- 6) มีความซื่อสัตย์

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง การควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตั้งใจไว้

เอกสารเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง

ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นลักษณะหนึ่งของบุคคลที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตในแง่ต่าง ๆ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน สมิธ (Smith, 1961 : 185) ให้ความหมาย ความเชื่อมั่นในตนเองว่า หมายถึง การพึงพอใจในตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง หรือการยอมรับตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง จะมีในบุคคลมากขึ้นเพียงใดนั้น สามารถพิจารณาได้จากความขัดแย้งระหว่างตนตามความเป็นจริงกับตนตามปณิธาน ถ้าความขัดแย้งเกิดขึ้นมาก จะเป็นสาเหตุให้คุณรู้สึกว่าไม่มีค่า ไม่เหมาะสม และไม่พึงพอใจในตนเอง อันหมายถึงขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดความวิตกกังวล ขาดความอบอุ่นใจ และชอบพึ่งผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา สมพงษ์ ศิริพัฒน์ (2517: 6) ให้ความหมาย ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความมั่นใจในการที่กระทำกรวด ๆ อย่างองอาจ ซึ่งถ้าตั้งใจกระทำกรวดสิ่งใดแล้ว จะไม่มีการลังเลหรือวิตกกังวลในความสามารถของตนเอง และไม่มีอาการหวั่นไหวกลัวว่าจะถูกคนอื่นตีเคียด หรือหาว่านอกกลุ่มนอกทาง แม้จะมีอุปสรรคมาขัดขวาง ก็ไม่ยอมล้มเลิกหรือเปลี่ยนใจแต่อย่างใดทั้งสิ้น

นอกจากนี้ สมพงษ์ ศิริพัฒน์ ยังได้สรุปและจัดกลุ่มพฤติกรรมที่แสดงถึงความเชื่อมั่นในตนเองไว้ 7 กลุ่มดังนี้

- 1) กล้าพูด กล้าแสดงออก และกล้าแสดงความคิดเห็น
- 2) ไม่ท้ออาส ไม่ประหม่า ไม่เคอะเขิน
- 3) จิตใจมั่นคง เปลี่ยนความเชื่อยาก มั่นใจในความคิดของตนเอง
- 4) กล้าตัดสินใจไม่ลังเล

- 5) กล้าเผชิญกับความจริง
- 6) มีจิตใจเด็ดเดี่ยว แน่วแน่
- 7) ไม่วิตกกังวล

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง ความมั่นใจในการกระทำใด ๆ โดยไม่ยอมถ่อมเล็กหรือเปลี่ยนใจ แต่อย่างใด

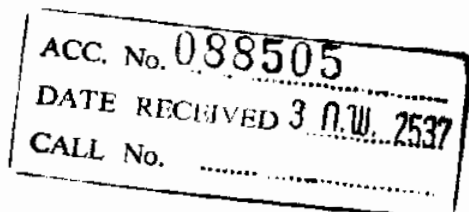
เอกสารเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แรงจูงใจเป็นตัวแปรทางจิตวิทยาที่สำคัญมาก ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรม คือ เป็นตัวผลักดันให้บุคคลแต่ละคนมีบทบาทต่าง ๆ กัน ซึ่งมีนักจิตวิทยาให้คำนิยามไว้หลายท่าน แอทกินสัน (Atkinson, 1966 : 240-241) กล่าวถึง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลรู้ตัวว่าการกระทำของตนจะต้องได้รับการประเมินจากตัวเองหรือบุคคลอื่น โดยเทียบกับมาตรฐานอันดีเยี่ยม ผลการประเมินอาจเป็นสิ่งที่พอใจเมื่อกระทำสำเร็จ หรือไม่พอใจเมื่อกระทำไม่สำเร็จก็ได้ ฮิลการ์ด (Hilgard, 1967 : 153) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแรงชนิดหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีการกระทำเพื่อบรรลุเป้าหมายด้วยมาตรฐานอันดีเยี่ยม

แนวคิดที่สำคัญของทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งนักจิตวิทยาได้เสนอไว้หลายคน จะนำมากล่าวเพียงบางคนดังนี้

กิลฟอร์ด (Guilford, 1959 : 437-439) กล่าวถึงลักษณะของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่าประกอบด้วย

- 1) ความทะเยอทะยานโดยทั่วไป คือความปรารถนาที่จะกระทำกิจกรรมให้สำเร็จ
- 2) ความเพียรพยายาม ได้แก่ พยายามทำงานให้เป็นผลสำเร็จ

972.1102
ว170

3) ความอดทนเต็มใจที่จะลำบาก แม้จะยากเย็น
เพียงใดก็ตาม เพื่อมุ่งทำกิจการ

แมคเคลลแลนด์ (McClelland, 1961 : 36-62)

ได้เน้นแรงจูงใจทางสังคม 3 ประการคือ

1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement motive)
คือ ความปรารถนาที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
โดยพยายามแข่งกับมาตรฐานอันดีเยี่ยม มีความสบายใจเมื่อประสบ
ความสำเร็จ มีความกังวลใจเมื่อพบกับความล้มเหลว

2) แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliation motive)
คือ ความปรารถนาที่จะเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น เพื่อให้ได้มาซึ่ง
การยอมรับจากบุคคลอื่น

3) แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power motive) คือ
ความปรารถนาที่จะได้มาซึ่งอิทธิพลที่เหนือกว่าคนอื่น ๆ ในสังคม
ทำให้บุคคลแสวงหาอำนาจ เพราะจะเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ
หากทำอะไรได้เหนือคนอื่น

แรงจูงใจ 3 สามประกอบนี้ แมคเคลลแลนด์ เน้น
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากกว่าแรงจูงใจด้านอื่น เพราะเห็นว่า
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะส่งเสริมให้กิจกรรม
ต่าง ๆ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะ เป็นกิจกรรมด้าน
การเรียนหรือการทำงาน

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็น
แรงผลักดันที่ทำให้บุคคลมีการกระทำที่บรรลุเป้าหมาย

เอกสารเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู

พฤติกรรมการสอนของครูนับว่ามีความสำคัญมาก
เพราะในกระบวนการเรียนการสอน ครูนับว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ

ที่สุดในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นพฤติกรรมกา
สอนของครูจึงเป็นตัวกำหนดสิ่งต่าง ๆ ในกระบวนการเรียนกา
สอนได้เป็นอย่างมาก (ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย,
2529 : 14) เพราะครูเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักเรียน พฤติกรรม
การสอนที่ดีของครูนับว่ามีความสำคัญมาก เพราะในกระบวนการ
เรียนการสอน ครูนับว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการ
ดำเนินการจัดการเรียนการสอน

เอกสารเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กูด (Good, 1959 : 7) กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ คือ
การทำให้สำเร็จ (Accomplishment) หรือประสิทธิภาพทาง
ด้านการกระทำในทักษะที่กำหนดให้หรือในด้านความรู้ ส่วนผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การเข้าถึงความรู้ (Knowledge
Attained) การพัฒนาทักษะในการเรียน ซึ่งอาจพิจารณาจาก
คะแนนสอบที่กำหนดให้ คะแนนที่ได้จากงานที่ครูมอบหมายให้หรือ
ทั้งสองอย่าง อนาสตาซี (Anastasi, 1970 : 107) กล่าวไว้
พอสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบ
ทางด้านสติปัญญาและองค์ประกอบทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญา อันได้แก่
องค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม แรงจูงใจ และองค์ประกอบ
ที่ไม่ใช่สติปัญญาด้านอื่น ๆ ไอเซนค์ และคณะ (Eysenck, et. al.,
1972 : 26) ให้ความหมายของคำว่าผลสัมฤทธิ์ หมายถึง ขนาด
ของความสำเร็งที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามอย่าง
มาก ซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำที่ต้องอาศัยความสำเร็งทั้งทาง
ร่างกายและทางสติปัญญา ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็น
ขนาดของความสำเร็งที่ได้จากการเรียน ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนจึงเป็นขนาดของความสำเร็งที่ได้จากการเรียน โดย

อาศัยความสามารถเฉพาะตัวบุคคล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจได้มาจากกระบวนการที่ไม่ต้องอาศัยการทดสอบ เช่น การสังเกตหรือการตรวจการบ้าน หรืออาจมาในรูปของเกรดจากโรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการที่ซับซ้อนและระยะเวลาอันพอสมควร หรืออาจได้จาก การวัดแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการที่จะพยายามเข้าถึงความรู้ ซึ่งเกิดจากการทำงานที่ประสานกัน และต้องอาศัยความพยายามอย่างมาก ทั้งองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญาและองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญา แสดงออกในรูปของความสำเร็จซึ่งสามารถสังเกตและวัดได้ด้วยเครื่องมือทางจิตวิทยาหรือแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์

งานวิจัยที่เกี่ยวกับเจตคติต่อการเรียน

โคเวลล์ และเอนท์วิสเซล (Cowell and Entwistle, 1971 : 85-90) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ เจตคติในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน 117 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบทดสอบบุคลิกภาพแบบวัดเจตคติในการเรียน ผลการศึกษพบว่าเจตคติในการเรียนเมื่อจำแนกออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ วิธีการทำงาน การหลีกเลี่ยงการผลัดเวลา การยอมรับในตัวครู และการยอมรับคุณค่าของการศึกษา มี 4 ด้านที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักศึกษา ได้แก่ วิธีการทำงาน การหลีกเลี่ยง การผลัดเวลาและการยอมรับคุณค่าทางการศึกษา ส่วนด้านการยอมรับในตัวครู ไม่มีสหสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ

ต่อมา มาโจริแบงค์ส์ (Majoribanks, 1987 : 171-178) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถ เจตคติกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีความแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจำนวน 928 คน และผู้ปกครองของนักเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในประเทศออสเตรเลีย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามีแบบสอบถามสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ผู้ที่ไปสอบสัมภาษณ์ได้รับการฝึกฝนมาแล้วอย่างดีโดยใช้แบบทดสอบโปรแกรมสลิฟเมตริกของเรฟเวน (Raven's Progressive Matrices) วัดความสามารถทางด้านพุทธิ (Cognitive Performance) และใช้แบบวัดเจตคติสององค์ประกอบ (A Two-Factor Affective Cognitive Model of Attitude) วัดเจตคติของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถทางด้านความรู้ เจตคติต่อโรงเรียนของนักเรียนและผู้ปกครองมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ในประเทศไทยมีการศึกษาเกี่ยวกับเจตคติต่อการเรียนหลายเรื่องที่สำคัญ ได้แก่ นภาพร เมษารักขานิช (2514 : 121) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยในการเรียน เจตคติต่อการเรียนกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนรัฐบาลในเขตพระนคร จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสำรวจนิสัยในการเรียนและเจตคติต่อการเรียนของบราวน์ และโฮลท์ซันแมน (Brown and Holtzman) ผลการศึกษาพบว่า นิสัยในการเรียน เจตคติในการเรียน มีสหสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน

ต่อมา สุวิมล ร่องวานิช (2523 : ก-ข) ได้ศึกษาสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างองค์ประกอบด้านเชาว์ปัญญา ปัญหาส่วนตัว และเจตคติต่อการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าตัวพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี

ประกอบด้วยหัวข้อปัญหา นิสัยทางการเรียน เจตคติทางการเรียน และปัญหาส่วนตัวด้านความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง.

งานวิจัยที่เกี่ยวกับความวิตกกังวล

กุลเลอร์ และโฮลาฮัน (Guller and Holahan, 1980 : 16-19) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความวิตกกังวล ความสามารถทางการเรียนและผลของการเรียนที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยเทกซัส ซึ่งกำลังเรียนวิชาจิตวิทยา จำนวน 66 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบทดสอบวัดความวิตกกังวล (Test Anxiety Scale = TAS) ของซาราซัน พีเดอร์สัน และไนแมน (TAS: Sarason, Perderson & Nyman, 1968) ผลการศึกษาพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างที่ได้กับนักเรียนที่มีความวิตกกังวลสูงและต่ำ นั่นคือความวิตกกังวลของนักศึกษามีสหสัมพันธ์กับเกรดที่ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุนันท์ ศลโกสม (2526) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางการเรียน การปรับตัว ความตั้งใจเรียน ความวิตกกังวลในการเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ปีการศึกษา 2513 ของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 753 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบทดสอบความถนัดทางการเรียน 4 ฉบับ แบบทดสอบวัดความวิตกกังวล แบบทดสอบความตั้งใจ และการปรับตัว ผลการศึกษาพบว่า ความวิตกกังวลในการเรียนมีสหสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในทางลบอย่างมีนัยสำคัญ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

ในต่างประเทศมีการศึกษาเกี่ยวกับความรับผิดชอบ หลายเรื่องที่สำคัญได้แก่ วัตสัน (Watson, 1967 : 10-12) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ ความกดดันทางการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชาย จำนวน 300 คน พบว่าเป็นกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม ๆ ละ 100 คน กลุ่มแรกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มสองและกลุ่มสามเป็นกลุ่มที่ ประสบความสำเร็จในการปรับตัว เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา มีแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ แบบทดสอบวัดความกดดัน และแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนในกลุ่มปกติมีสหสัมพันธ์กับบุคลิกภาพด้านความรับผิดชอบ

ต่อมา บัตเตอร์เวิร์ท (Butterworth, 1974 : 2043-A) ที่ได้ศึกษาสหสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน เจตคติต่อโรงเรียน ความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน แคลิฟอร์เนีย จำนวน 600 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบทดสอบวัดสติปัญญาของธอร์นไคน์ ฟอร์มไอ ทดสอบความสามารถ ทางถ้อยคำ ผลการวิจัยพบว่าความรับผิดชอบต่อตนเอง ผลสัมฤทธิ์ ทางการอ่าน และเจตคติต่อโรงเรียน มีสหสัมพันธ์กับทางบวกอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในประเทศไทยมีการศึกษาเกี่ยวกับความรับผิดชอบ หลายเรื่อง ที่สำคัญได้แก่ สบโชค หุอนวม (2523) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกรับผิดชอบต่อความซื่อสัตย์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 886 คน แบ่งเป็นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามความซื่อสัตย์และความ รู้สึกรับผิดชอบต่อ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนสูง มีคะแนนความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ต่อมา ชูวดี สุชา (2524) ที่ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างบุคลิกภาพ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดลชั้นปีสุดท้าย จำนวน 172 คน ใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพ แคลิฟอร์เนีย ไซโคโลจีคอลล อินเวน เทอรี (ซี พี ไอ) เก็บข้อมูลด้านบุคลิกภาพ และใช้คะแนนเฉลี่ยตลอดปี เป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าบุคลิกภาพด้านความรับผิดชอบ มีสหสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคณะเภสัชศาสตร์ และนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์

ในปีต่อมา ประคอง จันทร์กุ่ม (2531) ศึกษาองค์ประกอบด้านจิตพิสัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ จังหวัดสงขลา จำนวน 1,073 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชุด คือ แบบสอบถามบุคลิกภาพ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปรากฏว่าความรับผิดชอบของนักเรียนมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยที่เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง

จากการวิจัยของ วาสุกวี รัชกุล (2526) ที่ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับลักษณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูง จำนวน 42 คน นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ต่ำ จำนวน 387 คน ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม

ความคิดเห็นและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะเฉพาะ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
คณิตศาสตร์สูงมี 4 ด้านคือ ด้านสติปัญญา ด้านเจตคติทาง
คณิตศาสตร์ ด้านบุคลิกภาพและนิสัยในการเรียน โดยเฉพาะด้าน
บุคลิกภาพพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์
สูงเป็นคนอยากทำหรืออยากเห็น มีความมุ่งมั่นและตั้งใจจริง ช่างคิด
ชอบทำอะไรด้วยตนเอง เชื่อมั่นในตนเอง ช่างสังเกต มีวินัยใน
ตนเอง ตรงต่อเวลา และมีความรอบคอบ

ในปีต่อมา ประคอง จันทร์กุบ (2531) ได้ศึกษา
องค์ประกอบด้านจิตพิสัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างเป็น
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัด
สงขลา จำนวน 1073 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชุดคือ
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์
กับแบบทดสอบบุคลิกภาพวัดองค์ประกอบด้านจิตพิสัยแต่ละตัวแปร
ผลปรากฏว่าความเชื่อมั่นในตนเองมีสหสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทาง
การ เรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6

งานวิจัยที่เกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง

จากการศึกษาของ ไบรอนนท์ (Bryant, 1972 :
4854-B) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนที่มีความ
เชื่อต่างกัน โดยใช้ครูบรรยายลักษณะของนักเรียนที่มีความเชื่อ
อำนาจภายในตนเอง และนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจภายนอก
ตน กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 40 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ผลจากการ
บรรยายลักษณะนักเรียนของครูสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีความเชื่อ

อำนาจภายในตนเองจะมีวินัยแห่งตนมากกว่า ปรับตัวได้ดีกว่า และมีความอดทนมากกว่านักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน

สำหรับในประเทศไทย วิรัตน์ อิศวาณิชย์ (2523) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์ของเด็กไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 856 คน ในเขตกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบความซื่อสัตย์ และแบบทดสอบวินัยในตนเอง ผลการศึกษาพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีวินัยในตนเองและความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ต่อมา วาสกรี้ รัชชกุล (2526) ศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 429 คน เป็นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 42 คน และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่สูง จำนวน 387 คน ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามสถานภาพของครู แบบสอบถามสถานภาพของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่าในด้านบุคลิกภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีลักษณะเฉพาะต่อไปนี้ค่อนข้างมาก คือ ช่างคิด อากรู้สึกเห็น มีวินัยในตนเอง ชอบทำอะไรด้วยตนเอง มีความมุ่งมั่นและตั้งใจจริง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

พาร์กเคอร์สัน และคณะ (Parkerson et.al., 1984 : 638-647) ได้ทำการวิจัยหารูปแบบของความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Causal Models of Education Achievement) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 5 ถึง 8 จำนวน 882 คน จากโรงเรียนในรัฐชิคาโก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งแบ่งเป็น 7 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า สิ่งแวดล้อมทางบ้าน กลุ่มเพื่อน สภาพฐานะความสามารถ สิ่งแวดล้อมทางสังคม เวลาที่ใช้ในการทำงาน แรงจูงใจ วิธีสอนผลรวมของค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรเหล่านี้มีค่าเป็นบวก นั่นคือมีสหสัมพันธ์กันในทางบวก

/ สำหรับในประเทศไทย ปาจรีย์ วิชชวัลลุ (2528) ได้ศึกษาอิทธิพลขององค์ประกอบด้านลักษณะของนักเรียน สภาพแวดล้อมทางบ้านและสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 617 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบทดสอบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบทดสอบในภาพเกี่ยวกับตนเอง แบบทดสอบเจตคติต่อวิชาชีพ แบบทดสอบคุณภาพของการสอน แบบทดสอบสภาพแวดล้อมทางบ้าน แบบสำรวจพฤติกรรมความเป็นผู้นำของครูใหญ่ และแบบทดสอบมาตรฐานวัดความถนัดทางการเรียน ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทางอ้อม ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู

กรมวิชาการ (2523) ได้ศึกษาสภาพการเรียนการสอน โดยสังเกตการสอนในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตลอดระยะเวลาการสอน 1 กลุ่ม ประสพการณ์ในเวลาประมาณ 1-3 คาบ (คาบละ 20 นาที) ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูที่น่าสนใจคือ ครูส่วนมากมีความพร้อมในการสอนดีพอสมควร เช่น มีความคล่องแคล่วในการใช้อุปกรณ์ รักษาเวลาในการเข้าสอน และเลือกสอนบรรยายหรืออธิบายโดยไม่ติดขัดและมีความมั่นใจ สอนอย่างมีขั้นตอน แสดงอิริยาภรณ์หรือริ้วรอยพร้อมที่จะสอน ส่วนเทคนิควิธีสอนนั้นพบว่า เทคนิควิธีที่ครูนำมาใช้ ได้แก่ การทดสอบความเข้าใจในบทเรียนของนักเรียน อธิบายเป็นเรื่องหรือเป็นข้อ ๆ สอนโดยการจัดคาบเวลาการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่น ทำตัวอย่างให้ดูบนกระดานดำ และอธิบายโดยยกตัวอย่างหรือแสดงภาพประกอบ ส่วนเทคนิควิธีสอนที่ครูนำมาใช้บ่อย ได้แก่ ครูให้นักเรียนจดตามคำบอก และใช้วิธีสอนแบบโปรแกรม

นอกจากนั้นได้มีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรประถมศึกษาของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร รวม 18 คน พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูจากการสังเกตไม่สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของการสอนภาษาไทยในทุกกลุ่มพฤติกรรม

นอกจากพฤติกรรมการสอนแล้ว กองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา (2522) ยังได้ศึกษาพฤติกรรมในการปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ ของครูประถมศึกษาด้วยพบว่า นอกจากการสอนแล้วครูยังต้องปฏิบัติงานอื่น ๆ อีก เช่น งานอบรมงานปกครอง งานวัดผลและตรวจผลงาน งานธุรการ งานกิจกรรมพิเศษของ

นักเรียน งานติดต่อหน่วยงานอื่นและชุมชน งานสั้นๆที่เกี่ยวกับการให้การศึกษา (เช่น การเตรียมการสอน การทำอุปกรณ์การสอน) เป็นต้น แต่เมื่อพิจารณาสัดส่วนของการใช้เวลาในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของครูในโรงเรียนตลอด 1 วันแล้วพบว่า โดยเฉลี่ยครูใช้เวลาปฏิบัติสิ่งอื่นที่ไม่เกี่ยวกับการให้การศึกษาโดยตรงมากที่สุดถึงร้อยละ 41 ของเวลาทั้งหมด รองลงมาคือ ปฏิบัติงานสอน ร้อยละ 28 ส่วนพฤติกรรมในการสอนนั้นครูใช้การพูดอธิบายมากที่สุด รองลงไปคือ การฟังนักเรียนอ่าน-ตอบคำถาม ร้องเพลง การถามนักเรียน การเขียนกระดานดำ การอ่านนำหรืออ่านพร้อมกับนักเรียน

สำหรับในต่างประเทศ แพลนเดอร์ส (Chirvidin, นิจเนตร, 2526 : 84 อ้างอิงมาจาก Flanders, 1959) ประมวลผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนพบว่ามีอิทธิพลทางอ้อมที่ช่วยให้นักเรียนมีอิสระในการแสดงออก เช่น การยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน การยกย่องชมเชย มีความสัมพันธ์กับเจตคติที่ดีต่อครู และช่วยให้นักเรียนมีนิสัยในการทำงานดีอื่น สรุปว่าลักษณะปฏิสัมพันธ์ที่มีการยกย่อง ให้กำลังใจนักเรียน และรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนจะช่วยกระตุ้นให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีทางด้านอารมณ์ และสังคมภายในห้องเรียน

ต่อมา เบอริล (Buriel, 1983 : 889-897) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของครูกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กเม็กซิกัน ผลการศึกษพบว่า พฤติกรรมของครูบางพฤติกรรมเท่านั้นที่มีสหสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคือ พฤติกรรมการสอนของครูประเภทคำถามให้คิดและอธิบาย พฤติกรรมการสอนให้นักเรียนตอบถูกและครูยืนยันว่าถูก พฤติกรรมการสอนของครูโดยไม่วิพากษ์วิจารณ์เมื่อเด็กมาติดต่อเรื่องงาน พฤติกรรมการสอนของครูโดยเด็กเข้ามา

ติดต่อกันที่เด็กคิดเองไว้ เป็นพฤติกรรมการสอนของครูที่มี
 สหสัมพันธ์ทางด้านบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน แต่
 สำหรับพฤติกรรมการสอนของครู โดยครูวิพากษ์วิจารณ์เมื่อเด็ก
 มาติดต่อเรื่องงานและครูวิพากษ์วิจารณ์เมื่อเด็กเข้ามาติดต่อโดย
 ไม่ได้เกี่ยวข้องกับงานที่เรียนนั้น เป็นพฤติกรรมการสอนของครูที่มี
 สหสัมพันธ์ทางด้านลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สำหรับในประเทศไทย เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2514 :
 49-60) ได้ทำการวิจัยเพื่อหาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ
 เรียนของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา โดยใช้เกรดเฉลี่ยเป็นตัว
 เกณฑ์ และใช้องค์ประกอบทางด้านครอบครัว องค์ประกอบทาง
 ด้านสถานศึกษา องค์ประกอบทางด้านตัวนิสิต เป็นตัวพยากรณ์
 ผลการวิจัยพบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวพยากรณ์คือ เกรด
 เฉลี่ยกับตัวแปรเกณฑ์ทุกตัวมีค่าเท่ากับ .354 และองค์ประกอบ
 ทางด้านสถานศึกษามีอำนาจพยากรณ์สูงที่สุด ต่อมาสำนักงาน
 คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2520 : 37) ร่วมกับกระทรวง
 มหาดไทยและกระทรวงศึกษาธิการ ได้ทำการวิจัยองค์ประกอบ
 ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยเพิ่ม
 องค์ประกอบเข้าอีกหนึ่งองค์ประกอบ นอกเหนือไปจากที่เสริมศักดิ์
 วิศาลาภรณ์ ได้ใช้ในการวิจัยมาแล้วคือ องค์ประกอบทางด้าน
 คุณลักษณะของครู ผลการวิจัยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่
 ระหว่าง .05 ถึง .82

นอกจากนี้ สุรัสวดี อมรรัตนศักดิ์ (2521 : 59)
 ได้ทำการวิจัยเรื่ององค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญาที่มีผลต่อผล
 สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในภาค

กลางจำนวน 704 คน ซึ่งแบ่งตัวแปรออกเป็นสามองค์ประกอบ คือ องค์ประกอบทางด้านนักเรียน องค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมของนักเรียน และองค์ประกอบทางด้านโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมากที่สุดคือ องค์ประกอบทางด้านโรงเรียน มีค่าพยากรณ์คือ ขนาดโรงเรียน สังกัดของโรงเรียน อัตราส่วนของนักเรียนต่อครู ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ อรพรรณ วีระกะลัส (2523 : 90-92) ได้ทำการวิจัยเรื่ององค์ประกอบที่ไม่ใช่สถิติปัญหาที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดและสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมากที่สุดคือ องค์ประกอบด้านโรงเรียน และตัวพยากรณ์ที่สำคัญได้แก่ ขนาดของโรงเรียน

ในปีต่อมา สุชาติ ลีตระกูล (2524 : 87-89) ได้ทำการวิจัยเรื่ององค์ประกอบบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่าง 422 คน ผลการวิจัยพบว่า ตัวพยากรณ์ทางด้านที่ไม่ใช่สถิติปัญหา องค์ประกอบทางด้านตัวนักเรียน ตัวพยากรณ์ ได้แก่ เพศ สถิติการมาเรียน และองค์ประกอบทางด้านครอบครัวของนักเรียน เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด

สำหรับในต่างประเทศ คับเบิล (อรพรรณ วีระกะลัส, 2523 : 11; อ้างอิงมาจาก Dibble, 1966 : 51) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา โดยวิเคราะห์องค์ประกอบ 13 อย่าง เช่น สถิติปัญหา เพศ รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษา

ของบิดามารดา ขนาดของครอบครัว เป็นต้น โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 608 คน ผลการวิจัยพบว่าสัมพันธ์พิเศษของตัวแปรทั้ง 13 ตัว กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยถือเอาจากเกรดเฉลี่ยสะสมปลายปีเท่ากับ .32 และสถิติปัญหาเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด

ต่อมา อเล็กซานเดอร์ และซิมมอนส์ (Alexander and Simmons, 1975 : 3-4) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบลักษณะส่วนบุคคลภูมิหลังทางเศรษฐกิจ และสังคม องค์ประกอบเกี่ยวกับโรงเรียน องค์ประกอบของกลุ่มเพื่อน องค์ประกอบอิทธิพลสิ่งแวดล้อม องค์ประกอบที่ติดตัวมาแต่กำเนิด และยังมีความคลาดเคลื่อนอื่น ๆ ที่ไม่สามารถอธิบายได้ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มากที่สุดคือ องค์ประกอบทางด้านโรงเรียน

นอกจากนี้ มอร์แลนด์ และคณะ (Morland et. al, 1981 : 335-344) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการประเมินความสามารถทางการเรียนของตนเอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักศึกษาในมหาวิทยาลัยมิชิแกนที่เรียนจิตวิทยาพื้นฐาน จำนวน 52 คน ชาย 23 หญิง 29 คน วิธีการและเครื่องมือในการวิจัยคือ ให้นักศึกษาประเมินผลการสอบของตนเองและเพื่อนภายหลังการสอบระหว่างภาคเรียน และการสอบปลายภาคเรียน โดยนำมาเปรียบเทียบกับผลการสอบที่ได้รับจริง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำสามารถพยากรณ์ได้ตรงในเรื่องการประเมินผลการสอบของตนสูงกว่าบุคคลอื่น ๆ และพบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ในการพยากรณ์ความสามารถทางการเรียนของบุคคลอื่น ๆ

จากเอกสารและงานวิจัยที่ผู้วิจัยกล่าวมาแล้ว ทำให้
 ผู้วิจัยสนใจศึกษาว่าคุณลักษณะของนักเรียน เจตคติที่นักเรียน
 มีต่อพฤติกรรมการสอนของครู มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทาง
 การเรียนหรือไม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของนักเรียน
 กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่นักเรียนมีต่อ
 พฤติกรรมการสอนของครูกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของนักเรียน
 และเจตคติที่นักเรียนมีต่อพฤติกรรมการสอนของครูกับผลสัมฤทธิ์
 ทางการเรียน

สมมติฐาน

1. คุณลักษณะของนักเรียนมีสหสัมพันธ์พหุคูณกับผลสัมฤทธิ์
 ทางการเรียน
2. เจตคติที่นักเรียนมีต่อพฤติกรรมการสอนของครู
 มีสหสัมพันธ์พหุคูณกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. คุณลักษณะของนักเรียนและเจตคติที่นักเรียนมีต่อ
 พฤติกรรมการสอนของครู มีสหสัมพันธ์พหุคูณกับผลสัมฤทธิ์ทาง
 การเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ความสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ มี สองด้าน ได้แก่

1. ด้านความรู้

1.1 ทำให้รู้ว่าคุณลักษณะของผู้เรียนคุณลักษณะใดบ้างที่มี สหสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.2 ทำให้รู้ว่าเจตคติที่นักเรียนมีต่อพฤติกรรมการสอน ของครูในด้านใดที่มีสหสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.3 ทำให้รู้ว่ากลุ่มตัวแปรคุณลักษณะของผู้เรียนคุณลักษณะ ใดบ้างที่ร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และตัวแปรใด เป็นตัวพยากรณ์ที่ดี

1.4 ทำให้รู้ว่ากลุ่มตัวแปรเจตคติที่นักเรียนต่อพฤติกรรมการสอนของครูในด้านใดที่ร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และตัวแปรใดเป็นตัวพยากรณ์ที่ดี

1.5 ทำให้ได้สมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ด้านการนำไปใช้

2.1 ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์กับครู ผู้บริหาร การศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหรือการให้การศึกษาแก่นักเรียน โดยเฉพาะบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

2.2 ผลการวิจัยจะให้แนวความคิดแก่ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ในการพิจารณาถึงคุณลักษณะของผู้เรียน ที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ครูสามารถปรับปรุง การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

2.3 สามารถนำสมการพหุคูณที่ได้ไปใช้ในการพหุคูณผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2535 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี จำนวน 7,779 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2535 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี จำนวน 685 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรพหุคูณ

3.1.1 คุณลักษณะนักเรียน

3.1.1.1 เจตคติต่อการเรียน

3.1.1.2 ความวิตกกังวล

3.1.1.3 ความรับผิดชอบ

3.1.1.4 ความเชื่อมั่นในตนเอง

3.1.1.5 ความมีวินัยในตนเอง

3.1.1.6 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

3.1.2 เจตคติที่นักเรียนมีต่อพฤติกรรมการสอน

ของครู

3.1.2.1 เจตคติที่นักเรียนมีต่อการ

พูดของครู

3.1.2.2 เจตคติที่นักเรียนมีต่อวิธีสอน
ของครู

3.1.2.3 เจตคติที่นักเรียนมีต่อการใช้
อุปกรณ์ประกอบการสอนของครู

3.2 ตัวแปรเกณฑ์ มีดังนี้

3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

3.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

3.2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มวิชา

สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะของนักเรียน หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของนักเรียน ซึ่งเป็นอุปนิสัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกเป็นประจำ ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน ความวิตกกังวล ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความมีวินัยในตนเองแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ซึ่งวัดได้ด้วยคะแนนจากแบบทดสอบคุณลักษณะของนักเรียน 6 ฉบับ
2. เจตคติต่อการเรียน หมายถึง ท่าที ความรู้สึกของนักเรียนหรือการแสดงออกของนักเรียนที่มีต่อการเรียน ซึ่งวัดได้ด้วยคะแนนที่ได้จากการตอบแบบทดสอบเจตคติในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้
3. ความวิตกกังวล หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีความกระวนกระวายใจ ไม่สบายใจ หวาดระแวงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่บุคคลนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับอยู่ ซึ่งวัดได้ด้วยคะแนนที่ได้จากการตอบ

แบบทดสอบวัดความวิตกกังวลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

4. ความรับผิดชอบ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องกระทำด้วยความผูกพัน ไม่ทอดทิ้ง มีความเพียรพยายาม มีความละเอียดรอบคอบและใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติตนอย่างเต็มที่ ซึ่งวัดได้ด้วยคะแนนที่ได้จากการตอบแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

5. ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีความมั่นใจหรือกล้าที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปตามที่ตั้งใจไว้ ถึงแม้ว่าจะมีเหตุการณ์หรือสิ่งอื่นใดเป็นอุปสรรคก็ไม่ย่อท้อยังคงตั้งใจกระทำสิ่งนั้น ๆ ต่อไปด้วยความมั่นใจว่าตนเองสามารถกระทำได้สำเร็จตามเป้าหมายและมีความถูกต้องซึ่งวัดได้ด้วยคะแนนที่ได้จากการตอบแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

6. ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่สามารถควบคุมอารมณ์หรือพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามแบบที่มุ่งหวังตามกฎระเบียบของสังคมได้ ซึ่งวัดได้ด้วยคะแนนที่ได้จากการตอบแบบทดสอบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

7. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีความปรารถนาความตั้งใจในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวง มีความมุ่งมั่นพยายาม ซึ่งวัดได้ด้วยคะแนนที่ได้จากการตอบแบบทดสอบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

8. เจตคติที่นักเรียนมีต่อพฤติกรรมการสอนของครู หมายถึง ทำที่ความรู้สึกรักของนักเรียนหรือการแสดงออกของนักเรียน

ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของครู ในที่นี้วัดได้ด้วยคะแนนที่ได้จากการตอบแบบทดสอบเจตคติที่นักเรียนมีต่อพฤติกรรมการสอนของครู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

9. เจตคติที่นักเรียนมีต่อการพูดของครู หมายถึง ทำที่ ความรู้สึกของนักเรียน หรือการแสดงออกของนักเรียนที่มีต่อการใช้คำพูด จังหวะการพูด น้ำเสียงที่พูด ในที่นี้วัดได้จากคะแนนที่นักเรียนตอบแบบทดสอบเจตคติที่นักเรียนมีต่อการพูดของครู ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

10. เจตคติที่นักเรียนมีต่อวิธีสอนของครู หมายถึง ทำที่ ความรู้สึกของนักเรียน หรือการแสดงออกของนักเรียนที่มีต่อวิธีสอนของครู การแสดงออกถึงวิธีการที่จะทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาในการเรียน เช่น การบรรยาย การสาธิต เป็นต้น ในที่นี้วัดได้จากคะแนนที่นักเรียนตอบแบบทดสอบเจตคติที่นักเรียนมีต่อวิธีสอนของครูของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

11. เจตคติที่นักเรียนมีต่อการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนของครู หมายถึง ทำที่ความรู้สึกของนักเรียน หรือการแสดงออกของนักเรียนที่มีต่อการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนของครู การนำอุปกรณ์มาใช้ประกอบในการสอน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา มากขึ้น ในที่นี้วัดได้จากคะแนนที่นักเรียนตอบแบบทดสอบเจตคติที่นักเรียนมีต่อการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนของครูของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

12. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการตอบแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในแต่ละวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต วิชาภาษาไทยและวิชาคณิตศาสตร์